

P10_TA(2024)0013

Sytuacja w Wenezueli

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 września 2024 r. w sprawie sytuacji w Wenezueli (2024/2810(RSP))

(C/2024/7215)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Wenezueli,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka oraz inne traktaty i instrumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczące praw człowieka,
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
  - uwzględniając Konwencję wiedeńską o stosunkach dyplomatycznych z 1961 r., Konwencję wiedeńską o stosunkach konsularnych z 1963 r. oraz Konwencję o azylu dyplomatycznym przyjętą w Caracas w 1954 r.,
  - uwzględniając Rzymski statut Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK),
  - uwzględniając konstytucję Wenezueli,
  - uwzględniając oświadczenia niezależnej międzynarodowej misji informacyjnej ONZ ds. Boliwariańskiej Republiki Wenezueli z 31 lipca i 12 sierpnia 2024 r.,
  - uwzględniając oświadczenie Biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka z 3 września 2024 r. w sprawie „klimatu strachu” w Wenezueli,
  - uwzględniając wstępne sprawozdanie panelu ekspertów ONZ na temat wyborów prezydenckich w Wenezueli z 28 lipca 2024 r., opublikowane 9 sierpnia 2024 r.,
  - uwzględniając oświadczenie wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 29 lipca 2024 r. w sprawie wyborów prezydenckich w Wenezueli,
  - uwzględniając oświadczenia wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie wydarzeń po wyborach w Wenezueli złożone w imieniu UE 4 i 24 sierpnia 2024 r.,
  - uwzględniając częściowe porozumienie w sprawie promowania praw politycznych i gwarancji wyborczych dla wszystkich, które podpisali w październiku 2023 r. reżim Nicolása Maduro i Plataforma Unitaria – sojusz wenezuelskich partii opozycyjnych (porozumienie z Barbadosu),
  - uwzględniając sprawozdanie Departamentu ds. Współpracy Wyborczej i Obserwacji Wyborów w Sekretariacie ds. Wzmocnienia Demokracji Organizacji Państw Amerykańskich (OPA) z 30 lipca 2024 r. w sprawie wyborów prezydenckich w Wenezueli,
  - uwzględniając rezolucję OPA z 16 sierpnia 2024 r. w sprawie sytuacji w Wenezueli,
  - uwzględniając oświadczenie Centrum Cartera z 30 lipca 2024 r. w sprawie wyborów w Wenezueli,
  - uwzględniając sprawozdanie końcowe unijnej misji obserwacji wyborów w Wenezueli z 22 lutego 2022 r. pt. „Wybory regionalne i lokalne z 21 listopada 2021 r.” oraz oświadczenie przewodniczącego delegacji Parlamentu Europejskiego ds. obserwacji wyborów z 23 listopada 2021 r. w sprawie wyborów regionalnych i lokalnych w Wenezueli w 2021 r.,
  - uwzględniając art. 136 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że 28 lipca 2024 r. w Wenezueli odbyły się wybory prezydenta na sześćdziesięcioletnią kadencję rozpoczynającą się 10 stycznia 2025 r.; mając na uwadze, że gdyby przestrzegano wszystkich postanowień porozumienia z Barbadosu, wybory te stanowiłyby wyjątkową okazję do odejścia od skorumpowanej autokracji i powrotu do demokracji;

- B. mając na uwadze, że reżim Nicolása Maduro stale nęka, prześladowuje i cenzuruje działaczy, dziennikarzy i organizacje społeczeństwa obywatelskiego w czasie, gdy trwający kryzys społeczno-gospodarczy, polityczny i humanitarny, charakteryzujący się hiperinflacją, nasilającym się głodem, chorobami, ogromnym poziomem korupcji, przestępczości i bezkarności, rażącym naruszeniem praw człowieka i wysoką śmiertelnością, doprowadził do masowej emigracji ponad 7,7 mln Wenezuelczyków pragnących uciec przed tyranią; mając na uwadze, że w usługach publicznych występują znaczne niedobory, a Wenezuelczykom coraz trudniej zdobyć żywność i lekarstwa; mając na uwadze, że jest to obecnie jeden z największych kryzysów przesiedleńczych na świecie;
- C. mając na uwadze, że stosowanie politycznie umotywowanych arbitralnych zatrzymań jest od lat elementem polityki represji prowadzonej przez reżim Maduro oraz szeroko zakrojonego i systematycznego ataku na ludność Wenezueli; mając na uwadze, że systematycznie ograniczono informacje publiczne, wolność opinii i wypowiedzi oraz prawo do pokojowego zgromadzania się, w szczególności w przypadku dysydentów przeciwstawiających się reżimowi, związkowców, obrońców praw człowieka i najsłabszych członków społeczeństwa;
- D. mając na uwadze, że 17 października 2023 r. przedstawiciele reżimu Maduro i sojuszu partii opozycyjnych Plataforma Unitaria podpisali w Wenezueli dwa porozumienia, znane jako porozumienia z Barbadosu, które dotyczyły m.in. propagowania praw politycznych, gwarancji wyborczych dla wszystkich, poszanowania prawa każdego podmiotu politycznego do swobodnego wyboru kandydata w wyborach prezydenckich oraz uwolnienia więźniów politycznych; mając na uwadze, że porozumienia te obejmowały ważne tematy, takie jak umożliwienie obserwatorom międzynarodowym udziału w procesie wyborczym; mając na uwadze, że porozumienia te zostały podpisane jako pierwszy krok na drodze ku wolnym i uczciwym wyborom w Wenezueli; mając na uwadze, że więźniowie polityczni nie zostali zwolnieni, mimo że był to wyraźny warunek porozumienia z Barbadosu;
- E. mając na uwadze, że María Corina Machado, zdobywając 92,35 % głosów, została wybrana w 2023 r. w prawyborach sojuszu Plataforma Unitaria na kandydatkę opozycji wobec reżimu; mając na uwadze, że reżim Maduro wykluczył ją z kandydowania w wyborach z arbitralnych i politycznie umotywowanych powodów, co stanowi rażące naruszenie porozumienia z Barbadosu; mając na uwadze, że na przestrzeni lat reżim Maduro wykluczał także wielu innych polityków opozycji, aby zapobiec zmianom politycznym; mając na uwadze, że po wykluczeniu María Corina Machado utrzymała jedność demokratycznej opozycji wobec reżimu, popierając nową kandydatkę Corinę Yoris, której też nie zezwolono na rejestrację; mając na uwadze, że ostatecznie kandydatem demokratycznej opozycji wobec reżimu był Edmundo González Urrutia;
- F. mając na uwadze, że w okresie przed wyborami reżim niestrudzenie prześladował, uprowadzał, aresztował i więził działaczy opozycji oraz zespół prowadzący kampanię liderki opozycji Marii Coriny Machado i kandydata na prezydenta Edmunda Gonzáleza, uznając pracę prawników, obrońców praw człowieka i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego za przestępstwo; mając na uwadze, że zgłoszono liczne nieprawidłowości wyborcze i naruszenia, w tym wykluczenie około 16 partii politycznych, przeszkody w rejestracji kandydatów na prezydenta, krótkie terminy rejestracji wyborców i brak biur rejestracji, minimalną informację publiczną oraz utrudnienia dla wyborców poza granicami kraju; mając na uwadze, że według danych, które podał reżim, tylko 69 211 Wenezuelczyków mieszkających za granicą było w stanie zarejestrować się na wybory, chociaż szacuje się, że połowa z 7,7 mln Wenezuelczyków mieszkających za granicą jest w wieku uprawniającym do głosowania;
- G. mając na uwadze, że od 20 marca 2024 r. sześciu bliskich współpracowników partii Vente Venezuela znajduje schronienie w ambasadzie Argentyny w Caracas, gdzie nadal spotykają się z rosnącą presją i nękaniami ze strony wenezuelskich sił bezpieczeństwa;
- H. mając na uwadze, że 28 maja 2024 r. kontrolowana przez reżim Krajowa Rada Wyborcza (CNE) cofnęła wystosowane do UE zaproszenie do obserwacji wyborów; mając na uwadze, że licznym międzynarodowym delegacjom zaproszonym przez demokratyczną opozycję wobec reżimu, Comando Nacional de Campaña Con VZLA, odmówiono wjazdu do kraju lub je wydalono, w tym delegację członków jednej z grup politycznych Parlamentu Europejskiego i pięciu byłych prezydentów z Ameryki Łacińskiej;
- I. mając na uwadze, że wybory 28 lipca 2024 r. przebiegały przeważnie w pokojowej atmosferze i obywatele Wenezueli licznie wzięli udział w głosowaniu, pokazując wyjątkową postawę obywatelską i demokratyczną pomimo nieustannych wysiłków reżimu zmierzających do udaremnienia procesu wyborczego; mając na uwadze, że odnotowano liczne zgłoszenia o ograniczaniu dostępu obserwatorów krajowych i świadków z partii opozycyjnych do wielu lokali wyborczych; mając na uwadze, że w wielu lokalach wyborczych odnotowano również presję wywieraną na wyborców w punktach kontrolnych utworzonych przez reżim; mając na uwadze, że ujawniono poważne nieprawidłowości podczas wieczoru wyborczego, a przekazywanie oficjalnych wyników głosowania z lokali wyborczych do CNE przerwano, gdy dostępnych było około 30 % protokołów wyborczych (*actas*);

- J. mając na uwadze, że nieliczne wiarygodne i niezależne misje obserwacyjne, którym udało się obserwować wybory – zespoły z ONZ i Centrum Cartera – poinformowały, że „wybory prezydenckie w Wenezueli w 2024 r. nie spełniały międzynarodowych standardów uczciwości wyborczej i nie można ich uznać za demokratyczne”, że „nie mogą zweryfikować ani potwierdzić wyników wyborów ogłoszonych przez kontrolowaną przez reżim CNE” oraz że „nieogłoszenie przez organ wyborczy zdezagregowanych wyników w podziale na lokale wyborcze stanowi poważne naruszenie zasad wyborczych”; mając na uwadze, że w sprawozdaniu panelu ekspertów ONZ stwierdzono, iż przedwczesne ogłoszenie zwycięzcy „nie ma precedensu we współczesnych demokratycznych wyborach” oraz że procesowi wyborczemu brakowało „podstawowej przejrzystości i uczciwości”; mając na uwadze, że wybory nie były ani wolne, ani uczciwe;
- K. mając na uwadze, że po zamknięciu głosowania kontrolowana przez reżim CNE odmówiła opublikowania oficjalnego protokołu wyników i sfałszowała wyniki wyborów, ogłaszając sfingowane zwycięstwo Maduro, co stanowi poważne złamanie zasad wyborczych; mając na uwadze, że w tej sytuacji społeczność międzynarodowa nie mogła zweryfikować ani potwierdzić wyników ogłoszonych przez CNE; mając na uwadze, że z tego powodu sposób podania wyników przez CNE nie spełniał podstawowych zasad przejrzystości i uczciwości, które są niezbędne do przeprowadzenia wiarygodnych wyborów;
- L. mając na uwadze, że demokratyczna opozycja wobec reżimu dotarła do 83,5 % oficjalnych protokołów wyników i wiarygodnie wykazała, że zwycięzcą wyborów został Edmundo González Urrutia, uzyskawszy 67,08 % oddanych głosów; mając na uwadze, że we wstępnym sprawozdaniu panelu ekspertów ONZ na temat wyborów potwierdzono autentyczność dokumentów opublikowanych przez opozycję;
- M. mając na uwadze, że UE wraz z innymi państwami demokratycznymi oraz organizacjami regionalnymi i międzynarodowymi nie uznała tych wyborów, ani ich wyniku;
- N. mając na uwadze, że po wyborach w całym kraju odbyły się pokojowe protesty, aby zakwestionować sfałszowany przez reżim Maduro wynik wyborów; mając na uwadze, że protesty te spotkały się ze skrajną przemocą i represjami, czego efektem była śmierć 23 osób oraz ponad 2 400 przypadków zatrzymań i wymuszonych zaginięć, w tym około 120 dzieci;
- O. mając na uwadze, że María Corina Machado została zmuszona do ukrywania się w obawie przed represjami ze strony reżimu Maduro, a Edmundo González Urrutia musiał wyemigrować po tym, jak wydano wobec niego nakaz aresztowania i zaczęto poważnie grozić jemu i jego krewnym pozbawieniem życia; mając na uwadze, że w międzyczasie wygasła kadencja prokuratora generalnego Tareka Williama Saaba; mając na uwadze, że już 5 sierpnia 2024 r. wszczęto w Wenezueli śledztwo przeciwko E. Gonzálezowi i M.C. Machado pod zarzutami ogłoszenia zwycięzcy wyborów innego niż Maduro oraz podlegania do nieposłuszeństwa i powstania;
- P. mając na uwadze, że 14 września 2024 r. reżim wenezuelski ogłosił, że zatrzymał sześciu cudzoziemców, w tym trzech obywateli UE (jednego Czecha i dwóch Hiszpanów), z wątpliwych powodów, że spiskowali w celu „destabilizacji” kraju; mając na uwadze, że urzędnicy reżimowi sformułowali niezwykle poważne i ewidentnie fikcyjne oskarżenia o „ingerencję” Hiszpanii za pośrednictwem państwowej agencji wywiadowczej;
- Q. mając na uwadze, że w połowie sierpnia reżim wenezuelski wydalil z kraju misje dyplomatyczne siedmiu krajów Ameryki Łacińskiej – Argentyny, Chile, Kostaryki, Peru, Panamy, Republiki Dominikańskiej i Urugwaju – które wyraziły zaniepokojenie ogłoszonymi wynikami;
1. domaga się, aby wenezuelskie organy wyborcze opublikowały pełne, przejrzyste i szczegółowe wyniki głosowania, w tym wyniki z poszczególnych lokali wyborczych; wzywa władze Wenezueli do poszanowania wyniku wyborów i woli narodu wenezuelskiego;
  2. uznaje Edmundo Gonzáleza Urrutię za prawowitego i demokratycznie wybranego prezydenta Wenezueli; uznaje również Marię Corinę Machado za przywódczynię sił demokratycznych w Wenezueli, ponieważ została wybrana w prawyborach sojuszu Plataforma Unitaria w 2023 r., zdobywając 92,35 % głosów;
  3. wzywa UE i jej państwa członkowskie do dołożenia wszelkich starań, aby prawowity i demokratycznie wybrany prezydent mógł objąć urząd 10 stycznia 2025 r., zgodnie z konstytucją Wenezueli;
  4. zdecydowanie potępia i całkowicie odrzuca oszustwo wyborcze zaaranżowane przez kontrolowaną przez reżim CNE, która odmówiła podania do wiadomości publicznej oficjalnych wyników i nie opublikowała protokołów z każdego lokalu wyborczego, pomimo wielokrotnych apeli ze strony społeczności międzynarodowej; podkreśla, że reżim wenezuelski nie przestrzegal porozumienia z Barbadosu w związku z wyborami prezydenckimi, co uniemożliwiło przeprowadzenie wolnych i uczciwych wyborów;
  5. zauważa, że w sprawozdaniach międzynarodowych misji obserwacji wyborów wyraźnie stwierdzono, że wybory prezydenckie w Wenezueli z 28 lipca 2024 r. nie spełniały międzynarodowych standardów uczciwości wyborów; podkreśla, że kontrolowana przez reżim CNE nie opublikowała kompletnych i możliwych do niezależnego zweryfikowania protokołów wyborczych (*actas*) ze wszystkich krajowych lokali wyborczych;

6. podkreśla w szczególności, że we wstępnym sprawozdaniu panelu ekspertów ONZ, do których kontrolowana przez reżim wenezuelski CNE zwróciła się o ocenę ogólnego przebiegu wyborów w ramach porozumienia z Barbadosu, zaznaczono, że ogłoszone wyniki nie zostały poparte dowodami; przypomina, że panel ekspertów ONZ zbadał próbkę opublikowanych przez opozycję protokołów wyborczych (*actas*) i potwierdził, że noszą one zabezpieczenia właściwe dla oryginalnych protokołów wyników, co potwierdza ich wiarygodność;
7. przypomina, że poszanowanie wyrażonej w wyborach woli narodu wenezuelskiego jest dla Wenezueli jedynym sposobem, aby przywrócić demokrację, umożliwić pokojowe i rzeczywiste przemiany oraz zakończyć obecny kryzys humanitarny i społeczno-gospodarczy;
8. podkreśla i przyjmuje z zadowoleniem rolę, jaką odgrywają rządy Brazylii, Kolumbii i Meksyku; popiera wszelkie wysiłki podejmowane przez społeczność międzynarodową w celu znalezienia pokojowego, pluralistycznego i demokratycznego rozwiązania utrzymującego się w Wenezueli kryzysu; popiera wysiłki podejmowane przez kraje sąsiadujące z Wenezuelą w celu przyjęcia dużej liczby uchodźców uciekających z Wenezueli;
9. potępia z całą mocą zabójstwa, prześladowania, naruszenia i aresztowania stosowane w stosunku do demokratycznej opozycji wobec reżimu, narodu wenezuelskiego i społeczeństwa obywatelskiego; apeluje, by położyć kres systematycznemu łamaniu praw człowieka; domaga się natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich więźniów politycznych i osób arbitralnie przetrzymywanych, a także przyznania tym osobom i ich rodzinom odszkodowań oraz przywrócenia im pełni praw obywatelskich i politycznych; domaga się, aby rząd Maduro zaprzestał polityki represji i ataków na społeczeństwo obywatelskie i opozycję;
10. w pełni popiera śledztwa MTK i niezależnej misji informacyjnej ONZ w sprawie rozlicznych zbrodni i aktów represji popełnionych przez reżim wenezuelski i apeluje do UE, by wsparła toczące się obecnie na mocy statutu rzymskiego śledztwa w sprawie zarzutów zbrodni przeciwko ludzkości, żeby pociągnąć winnych do odpowiedzialności;
11. wzywa Radę Praw Człowieka ONZ, aby na 57. sesji (9 września – 9 października 2024 r.) przyjęła rezolucję odnawiającą niezależną międzynarodową misję informacyjną ONZ ds. Wenezueli oraz obecność Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) w Wenezueli; postuluje natychmiastowy powrót OHCHR do Wenezueli i wzywa Wenezuelę do zapewnienia niezbędnych warunków, aby OHCHR mógł w pełni wykonywać swój mandat;
12. wzywa MTK, aby uwzględnił w postępowaniu, które prowadzi w sprawie zarzucanych zbrodni przeciwko ludzkości popełnionych przez reżim Maduro, trwające naruszenia praw człowieka i arbitralne przetrzymywanie oraz aby pociągnął winnych do odpowiedzialności;
13. zdecydowanie potępia wydanie przez rząd Wenezueli nakazu aresztowania Edmunda Gonzáleza; podkreśla, że rząd hiszpański podjął decyzję o przyjęciu E. Gonzáleza w Hiszpanii w celu udzielenia mu azylu politycznego na jego wniosek, co umożliwi jego ochronę, a także utrzymanie realnej perspektywy rozwiązania impasu politycznego;
14. przypomina, że w maju 2024 r. w geście dobrej woli UE zniosła sankcje wobec członków CNE; podkreśla, że działanie to nie przyniosło żadnych pozytywnych skutków; wzywa wiceprzewodniczącego / wysokiego przedstawiciela i Radę, aby przywrócili te sankcje wobec członków CNE; apeluje ponadto o przedłużenie i rozszerzenie zakresu sankcji nałożonych na reżim, tak aby zastosować ukierunkowane sankcje za pośrednictwem globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka wobec Nicolása Maduro i wąskiego grona jego popleczników, w tym Jorge Rodrígueza, ich rodzin i wszystkich osób odpowiedzialnych za łamanie praw człowieka w tym kraju;
15. ubolewa, że nie wdrożono żadnego z kluczowych zaleceń zawartych w sprawozdaniu końcowym unijnej misji obserwacji wyborów dotyczącym wyborów w 2021 r.; potępia decyzję CNE o cofnięciu wystosowanego do UE zaproszenia do wysłania misji obserwacji wyborów; ponadto potępia decyzję reżimu, aby międzynarodowym obserwatorom zaproszonym na dzień wyborów przez demokratyczną opozycję wobec reżimu, Comando Nacional de Campaña Con VZLA, utrudnić dostęp lub ich wydalic;
16. wzywa podmioty regionalne i społeczność międzynarodową do wywierania wszelkich możliwych nacisków na reżim Maduro i osoby z jego najbliższego otoczenia, aby zaakceptowali demokratyczną wolę narodu wenezuelskiego i uznali Edmundo Gonzáleza Urrutię za prawowitego i demokratycznie wybranego prezydenta Wenezueli; jest przekonany, że jeśli 10 stycznia 2025 r. nie dojdzie do pokojowego przekazania władzy i przywrócenia demokracji, nastąpi ponowny exodus migracyjny do innych krajów regionu, podobny do tego, który w ostatnich latach doprowadził do ucieczki z kraju blisko 8 milionów Wenezuelczyków;

17. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii ds. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, uczestnikom szczytu z udziałem Unii Europejskiej oraz Wspólnoty Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów, Europejsko-Latynoamerykańskiemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu, Organizacji Państw Amerykańskich, sekretarzowi generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz władzom reżimu w Wenezueli.
-